

Kontaktmaterial

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Till kontaktmaterial räknas alla material avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Från juli 2021 kan myndigheter bedriva kontroll av verksamheter som hänger samman med något led av tillverkning, förädling och distribution av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Om lagstiftningen

På alla sidor om kontaktmaterial finns relevant lagstiftning samlad i spalten till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika föreskrifterna.

Den lagstiftning som styr området är:

- Förordning (EG) nr 1935/2004 om material avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Förordning (EG) nr 1895/2005 om begränsad användning av vissa epoxiderivat i material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Förordning (EG) nr 2023/2006 om god tillverkningssed
- Förordning (EG) nr 282/2008 om återvunna plastmaterial och plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Förordning (EG) nr 450/2009 om aktiva och intelligenta material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Förordning (EU) nr 10/2011 om material och produkter av plast som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Förordning 284/2011 om import av köksredskap i plast av polyamid och melamin från Kina och Hong Kong
- Förordning (EU) 2018/2013 om användning av bisfenol A i lack och ytskikt avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2011:7) om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel

EU-kommissionens vägledningar och annan information:

- Kommissionens vägledning om förordning (EU) nr 10/2011 om material och produkter av plast som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel när det gäller information i leveranskedjan
- Kommissionens vägledning till förordning (EU) nr 10/2011 om material och produkter av plast som är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- EU-kommissionens webbplats om FCM
- Guidelines for the application of the regulation (EG) 2023/2006 to the supply chain of materials and articles intended to come into contact with food
- Nordiska ministerrådets publikationer om material i kontakt med livsmedel (på engelska, sök på "food contact material")
- Material i kontakt med livsmedel på Livsmedelsverkets webbplats
- Material i kontakt med livsmedel – FCM – Kontrollwiki
- Förpackningar och köksredskap - Livsmedelsverkets webbplats
- Riskprofil för material i kontakt med livsmedel, rapport 5 2011
- Guide för material i kontakt med livsmedel

Vad är kontaktmaterial?

Kontaktmaterial, eller material avsedda att komma i kontakt med livsmedel, är alla material och produkter som är avsedda att komma i direkt eller indirekt kontakt med livsmedel. Kontaktmaterial kan vara bland annat:

- förpackningsmaterial för livsmedel, som plastpåsar, plastfilmer, papperspåsar, kartong- och plastförpackningar, olika slags folier

- bordsartiklar, som porslin, glas, matbestick
- köksredskap, som kastruller, stekpannor, ugnsplåtar, slevar och vispar
- köksapparater, som kaffebryggare, elvispar, juicepress
- delar av matlagingsapparater, som tätningar, slangar, rör och hjul
- olika slags utrustning och ytskikt, som transportband och filterdukar

Reglernas omfattning

Lagstiftningen om kontaktmaterial ska tillämpas på material och produkter, inklusive så kallade aktiva och intelligenta material och på produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel, som i sitt färdiga skick:

- är avsedda att komma i kontakt med livsmedel
- redan har kommit i kontakt med livsmedel och är avsedda för detta syfte eller
- rimligen kan förväntas komma i kontakt med livsmedel eller överföra sina beståndsdelar till livsmedel under normala eller förutsebara användningsförhållanden.

Lagstiftningen om kontaktmaterial ska inte tillämpas på

- material och produkter som säljs som antikviteter,
- täckande material eller material i beläggningar, till exempel de som används för att täcka ostar, beredda köttvaror eller frukt, som utgör del av livsmedlet och kan konsumeras med livsmedlet,
- fasta allmänna eller privata anläggningar för vattenförsörjning.

Se artikel 1 i förordning (EG) nr 1935/2004.

Bestämmelserna ska tillämpas av varje privat eller offentligt företag som med eller utan vinstsyfte bedriver någon av de verksamheter som hänger samman med något led av tillverkning, förädling och distribution av material och produkter. Företagare ansvarar för att kraven i lagstiftningen för kontaktmaterial uppfylls. Se artikel 2c och d i förordning (EG) nr 1935/2004.

Kontroll av kontaktmaterialverksamheter

Den nuvarande EU-gemensamma lagstiftningen om kontaktmaterial har funnits sedan år 2004 och alla företagare som omfattas ska se till att deras produkter uppfyller lagstiftningens krav.

Fram till den 15 juli 2021 har det inte funnits någon utpekad kontrollmyndighet i Sverige för kontroll av kontaktmaterialföretagare. Livsmedelslagens tillämpningsområde har inneburit att kontroll endast kunnat göras hos livsmedelsföretagare och omfatta deras användning av kontaktmaterial. Regeringen har beslutat om att införa en ny bestämmelse i livsmedelslagen, 3 a §, som anger att lagen även gäller material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Detta innebär att från den 15 juli 2021 har Sverige myndigheter som ansvarar för att kontrollera material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel i verksamheter som bedriver tillverkning, förädling och distribution av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Vilka är de utpekade kontrollmyndigheterna

Kommunerna har ansvaret för att utöva offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller företag som bedriver tillverkning, förädling och distribution av material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Se 23 § p. 12 livsmedelsförordningen (2006:813).

Motsvarande kontroll vid livsmedelsanläggningar, som utöver livsmedelsverksamhet även tillverkar, förädlar eller distribuerar kontaktmaterial, utförs av de kontrollmyndigheter som idag ansvarar för den ordinarie livsmedelskontrollen vid anläggningarna.

Livsmedelsverket är central myndighet för området med ansvar att vägleda och samordna kontrollen. Länsstyrelserna har motsvarande samordningsansvar inom länen. Revision av kontrollen av området material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel ska ske på samma sätt som övrig kontroll i livsmedelskedjan.

Riskklassning av kontaktmaterialverksamheter

Livsmedelsverket arbetar med att ta fram en riskklassningsmodell där kontaktmaterialverksamheter ska ingå. Enligt den preliminära tidsplanen beräknas ett förslag på den övergripande riskklassningsmodellen vara ute på remiss under hösten 2021. Under 2023 beräknas den nya modellen finnas i datasystem så att verksamheter kan klassas under året. Under 2024 bör kontroll kunna utföras enligt riskklassningen.

Senast uppdaterad 22 juni 2021 Ansvarig grupp SV_SL